

Sambor Grucza

"Fachsprachenpropädeutik im Germanistikstudium", hrsg. Magdalena Duś, Grażyna Zenderowska-Korpus, Częstochowa 2010 : [recenzja]

Lingwistyka Stosowana / Applied Linguistics / Angewandte Linguistik nr 4, 296-298

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Magdalena DUŚ, Grażyna ZENDEROWSKA-KORPUS (Hrsg.), *Fachsprachenpropädeutik im Germanistikstudium*. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Lingwistycznej w Częstochowie, Częstochowa 2010, 183 s.

Powyższa praca zbiorowa jest pokłosiem kolokwium naukowego, jakie odbyło się w Częstochowie w Wyższej Szkole Lingwistycznej w dniach 28-29.04.2009 r. O książce tej wspominam tutaj pokrótce dlatego, ponieważ, jak się zdaje, nie została zauważona przez badaczy podejmujących w swych rozważaniach i badaniach kwestie związane z uczeniem języków specjalistycznych na studiach wyższych.

Rozpocznijmy od tego, że niestety niefortunnie sformułowany został tytuł tej pracy, *Fachsprachenpropädeutik im Germanistikstudium* (Propedeutyka języków specjalistycznych na studiach germanistycznych), oraz tytuł tekstu S. Webera, *Fachsprachenpropädeutik im Germanistikstudium: Ziele, Merkmale* (Propedeutyka języków specjalistycznych na studiach germanistycznych: Cele, cechy). Zastrzeżenia budzi konstrukcja pierwszego członu tytułu, tj. wyrażenia „Fachsprachenpropädeutik”. Niemieckie wyrażenie „Propädeutik”, zresztą tak jak polskie „propedeutyka”, znaczy (współcześnie) tyle, co *wprowadzenie/ wstęp do*. Taki zakres znaczeniowy wyrażenia „Propädeutik” podaje także *Duden*², uzupełniając, że we współczesnym języku niemieckim wyrażenia tego używa się w znaczeniu (a) *Einführung in ein Studienfach* (wstęp do przedmiotu wykładowego na studiach) lub (b) *wissenschaftliches Werk, das in ein bestimmtes Studienfach einführt* (książka mająca charakter wprowadzenia do przedmiotu wykładowego na studiach) oraz dodając, że używanie wyrażenia „Propädeutik” w znaczeniu *unterrichten* (pl. *uczyć*) jest anachronizmem. Na marginesie dodajmy, że także polskie wyrażenie „propedeutyka” powinno być używana w znaczeniu (a)³.

Z powyższych uwag wynika, że wyrażenie „Propädeutik” mogłoby być użyte w przypadku, gdy przedmiotem wstępu byłaby (tu) lingwistyka języków specjalistycznych. Z oczywistych względów wyrażenie „Propädeutik” nie może być użyte w odniesieniu do języka/ języków bez względu na to, czy chodzi przy tym o język specjalistyczny/ języki specjalistyczne, czy jakkolwiek inny język. To, że wstępu do języka być nie może, nie wymaga tu chyba dalszego wyjaśniania.

Nieporozumieniem jest także tytuł artykułu W. Miodka: „Elemente der Fachsprachen im Germanistikstudium (Fachkorrespondenz)”, który po polsku znaczy tyle, co „Elementy języków specjalistycznych na studiach germanistycznych (korespondencja specjalistyczna)”. Co to znaczy „element języka specjalistycznego”? Czy korespondencja specjalistyczna to element języka specjalistycznego? Co to znaczy „elementy (języków specjalistycznych) na studiach (germanistycznych)”?

Niemniej jednak, prezentowana tu książka jest jak najbardziej warta odnotowania. I nie tylko dlatego, że jej autorzy wskazują na konieczność uwzględnienia w programach studiów germanistycznych także zagadnień dotyczących komuni-

² *Duden. Deutsches Universalwörterbuch.*

³ Zob.: *Słownik języka polskiego, Inny słownik języka polskiego.*

kacji specjalistycznej, przedstawiając konkretne rozwiązania programowe i dydaktyczne (np. S. Weber, s. 9-38). Jest ona warta odnotowania także dlatego, że jej lektura rodzi pytanie, czy to wszystko, co proponują poszczególni autorzy, da się „pomieścić” w programach studiów germanistycznych prowadzonych w obecnym kształcie – w programach, które charakteryzuje (cały czas): wysoki stopień filologizacji i brak specjalizacji. W gruncie rzeczy autorzy, *nolens volens*, stawiają pod znakiem zapytania teleologiczną sensowność dotychczasowego kształtu programu studiów germanistycznych na polskich uczelniach, skłaniając do głębszej refleksji nad przyszłością kształcenia germanistycznego na studiach wyższych. Bezsprzecznie ważnym głosem przyczyniającym się do takiej refleksji jest artykuł Z. Berdychowskiej (s. 39-47) oraz Z. Weigta (s. 49-56). Warto zapoznać się także z wcześniejszymi ich wypowiedziami w tej sprawie (Z. Berdychowska 1982, 1989, 1994, 2000; Z. Weigt 2001 a,b, 2002 a,b; głos w tej dyskusji zabrał także F. Grucza 2003 a,b, 2004).

Dla zainteresowania lekturą omawianej pozycji podaję spis treści:

Siegfried Weber: *Fachsprachenpropädeutik im Germanistikstudium: Ziele, Merkmale*; Zofia Berdychowska: *Rahmenbedingungen und Ziele fachkommunikativer Ausbildung im Germanistikstudium*; Zenon Weigt: *Fachtext in studentischer Übersetzung*; Wacław Miodek: *Elemente der Fachsprachen im Germanistikstudium (Fachkorrespondenz)*; Artur Dariusz Kubacki: *Gibt es eine Fachsprache der Wirtschaft?*; Magdalena Żyłko-Groele: *Einstieg in die Fachsprachen. Bewerten: sachlich anstatt emotional*; Magdalena Duś: *Fachtextsorten im Germanistikstudium – dargestellt am Beispiel des Juristischen Gutachtens*; Robert Kołodziej: *Fachsprachliche Merkmale der deutschen Arbeitsgesetze*; Angela Donat: *Zur Leistung und sprachlichen Realisierung der Sprachhandlungstypen (Kommunikationsverfahren) unter Bezugnahme auf die deutschsprachige Fach- und Berufskommunikation*; Małgorzata Niemiec-Knag: *Fachtexte im Kontext mit der Entwicklung der soziokulturellen Kompetenz*; Iva Michnová: *Produktpräsentation in der Fremdsprache (DaF)*; Małgorzata Płomińska: *Routineformeln in deutschen und polnischen juristischen Texten*; Grażyna Zenderowska-Korpus: *Kollokationen in den Fachsprachen*; Małgorzata Czech: *Kondensate in den Fachsprachen – dargestellt an der Verwendung semantisch relativer Adjektive (Zugehörigkeitsadjektive)*.

BIBLIOGRAFIA

- BERDYCHOWSKA Z. (1982), *Język fachowy w nauczaniu języka niemieckiego na studiach germanistycznych*, (w:) Acta Universitatis Wratislaviensis 649, Germanica Wratislaviensia XLIX, Wrocław, 59-64.
- BERDYCHOWSKA Z. (1989), *Fachsprache im Fremdsprachenstudium. Zu einigen Aspekten der didaktischen Grammatik*, (w:) F. G. Königs, A. Szulc (red.), Linguistisch und psycholinguistisch orientierte Forschungen zum Fremdsprachenunterricht. Dokumentation eines deutsch-polnischen Kolloquiums. Bochum, 183-192.
- BERDYCHOWSKA Z. (1994), *Beitrag der Fachsprachenforschung für die linguistisch-didaktische Fundierung und Konzipierung der fach- und berufsbezogenen DaF-Ausbildung (von der Perspek-*

- tive der Auslandsgermanistik aus*) (w:) S. Fiß (red.), Deutschsprachige Fachkommunikation im universitären und außeruniversitären Bereich, Materialien DaF 39, FaDaF. Regensburg, 43-55.
- BERDYCHOWSKA Z. (2000), *Überlegungen zu fachkommunikativen Kompetenzprofilen in der philologischen Ausbildung und in der Fachausbildung*, (w:) M. Stegu, J. Engberg (red.), Fachkommunikation 2000. Kompetenzprofile für Lehrende und Lernende an universitären und außeruniversitären Einrichtungen des In- und Auslandes. Schriften des Internationalen Deutschlehrerverbandes, Bd. 6, 33-43.
- DUDEN. *Deutsches Universalwörterbuch* (2003), 5. Auflage, Dudenverlag Mannheim – Leipzig – Wien – Zürich.
- GRUCZA F. (2003a), *Zum Basisgegenstand der polnischen (Universitäts)Germanistik: Versuch einer wissenschaftstheoretischen Begründung ihrer Einheit*, (w:) Kwartalnik Neofilologiczny 3/1-2, 99-115.
- GRUCZA F. (2003b), *Germanistik – polnische Germanistik – europäische Integration*, (w:) F. Grucza (red.), Polnisch-deutsche und gesamteuropäische Integration in Forschung, Lehre und Öffentlichkeitsarbeit der (polnischen) Germanistik. Warszawa, 23-57.
- GRUCZA F. (2004), *Über die Lage und die Perspektiven der polnischen Germanistik an der Schwelle des neuen Jahrtausends*, (w:) A. Dębski, K. Lipiński (red.), Perspektiven der polnischen Germanistik in Sprach- und Literaturwissenschaft, Festschrift für Olga Dobijanka-Witczakowa zum 80. Geburtstag. Kraków, 31-57.
- Inny słownik języka polskiego* (2000), M. Bańko (red.), Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Słownik języka polskiego* (1998), M. Szymczak (red.), PWN, Warszawa.
- WEIGHT Z. (2001a), *Języki fachowe w pragmatyce zajęć tłumaczeniowych*, (w:) A. Kątny (red.), Języki fachowe. Problemy dydaktyki i translacji. Olecko, 129-138.
- WEIGHT Z. (2001b), *Język polityki i prawa w dydaktyce tłumaczeniowej*, (w:) A. Kopczyński, U. Zaliwska-Okrutna (red.), Język rodzimy a język obcy. Komunikacja, przekład, dydaktyka. Warszawa, 183-190.
- WEIGHT Z. (2002a), *Fachkommunikative Komponenten im Übersetzungsunterricht für Germanistikstudenten*, (w:) W. Kalaga, Z. Mielczarek, T. Rachwał, D. Pindel (red.), Literature and Linguistics. Literatur und Linguistik. Vol. 1. Częstochowa, 195-205.
- WEIGHT Z. (2002b), *Didaktik der Fachsprachen im universitären Bereich*, (w:) Odborný styl ve výuce cizích jazyků, 2. díl. Mezinárodní konference 20.-22. září 2001. Západočeská Univerzita v Plzni. Plzeň, 314-325.

Sambor Grucza
Uniwersytet Warszawski

Heinrike FETZER, *Chatten mit dem Vorstand. Die Rolle der unternehmensinternen Kommunikation für organisatorischen Wandel im Unternehmen*. Narr Verlag, Tübingen, 2010, 373 s.

Monografia H. Fetzer to pozycja, która zacieka czytelnika nie tylko swoim tytułem, ale także barwną ilustracją zamieszczoną na okładce. Pierwsza część tytułu omawianej monografii wskazuje na „czatowanie (pracowników) z zarządem”, co z punktu widzenia pracownika może wydawać się co najmniej zaskakujące. Pracownicy mają bowiem najczęściej bardzo ograniczony kontakt z przedstawicielami zarządu, a porozumiewanie się zwykłego pracownika z reprezentantem kierownictwa najwyższego szczebla poprzez komunikator należy do rzadkości, co zauważa